

vtrinja. — Kakó prečuden si ti, o Bog, ti ljubezni poln Oče vsih ljudi! Se tvoje dobrotno sonce enimu kraju ne more prikazati, se mora celo podnebje v ognjeni obleki lisketati, de tvojim stvarém svéti, ki v tēmi sedijo.

Kdo te ne spozná, o Vsegamogočni, kdo te ne vidi, o Nevidni, v čudih tvojiga stvarjenja in tvojiga predobrotniga in premodriga vladanja! (Poleg Nemškiga). S.

Še en čuden prikazik letašnjiga leta.

Letas sim dobil prvi roj čebel 30. dan Sušca in iz ravno tega panja 1. dan Malitravna družca. Zdej sta še obadva dobra. Kakó bota izdelala, bom povedal. Nobeden se še ne spomni ob tem času rojev per nas.

Sava 5. dan Malitravna 1846. Pavl Čuden.

Nova cérkev in nova šola v Šentjanžu.

Hvala, komur hvala gré.

Med Šentrupertam in Radečami je Šentjanska dolina. Okoli in okoli je s hribi obdana. Samo od ene strani po tesni luknji vozka césta pélje do nje. Hribov sončnata stran je gorica, osojna pa hosta. Dolina je s hribci posuta. Sléherni hribic ima svojo vas. Po hribcih so njive težke zemlje, kakoršne ljubi pšenica, travniki pa leže po dolinah. Sréd doline na prijetnim hribcu stoji farna cérkev. V nji se žé odnékdaj časti sv. Janez kerstnik. Stara cérkev je bila pred 94. léti še podružniška cérkev Šentruperske fare. Bila je majhna in zapušena; bolj kakošni kleti kakor božji hiši podobna. Okrog in okrog je bila z visokim zidam obdana. Za zidam so bile kleti za vino. Pač žalosten pogled za fajmoštra in farmane! —

Rajniki gosp. fajmošter, Miha Zelišar so si zadnje léta svojiga življenja práv veliko perzadevali, de bi bili novo cérkev postavili. Veliko so zarad téga pisarili, in veliko iméli s farmani opraviti. In res so takó deleč pergnali, de jim je bilo pervoljeno, novo cérkev zidati s pomočjo patrona, gosposk in farmanov. Tode niso je vidili. Še komaj so stranske zidove postavili, jih je Bog k sebi poklical. — Pač čudna je bila za njih nastopnika, zdajnjiga fajmoštra, gosp. Ignacija Ciglerja, v takih okolišinah faro nastopiti. — Službe božje ni bilo kje obhajati. Šole ni bilo. Farovž majhen in ves opušen. Mežnarija in druge poslopja so lézle na kúp. Pa serčno in goreče so se poprijeli dela, in v nekolikih léti je bilo storjeno s pomočjo vnétih in vbogljivih farmanov, kar so trije rodovi zanemarili. Zdaj stoji per Šentjanžu lépa, nova farna cérkev. Namésto visokiga zidú in kléti za vino, je na dvéh straneh cérkve velik prostor. Nemalo od cérkve je nova šola. Pokopališe na bližnjim hribcu ležeče je z zidam rézaniga kamnja obdano. Nova ura v turnu tekľjá in farovž, desiravno premajhen, je vnovič popravljen. V cérkvi je zunej orgelj vse novo. Sam véliki oltar veljá 1000 gold. —

(Konec sledi.)

Zlate bukve.

Pretečeni velki petek gre sedem let stara deklica s fantičem devet let starim k stermimu bregu cesarskiga grabna v Ljubljani, kér je voda verh šterih čevljev visoka derla, in zagledavši blizo vode germ černiga terna v nar lepšim belim cvetji, steče doli in na odsvetvanje fantiča ne porajtaje se stega nad vodo po cvetečih vejicah. Noga ji zderčí, in deklica plava po derečih valovih. Fantič, brez de bi bil pomislil nevarnosti, ktera mu žuga, skoči ves oblečen v vodo, in — kak čudež! srečno privleče tovaršico iz vode, ktera bi bila sicer gotovo

vtonila. — Očitna pomoč Božja se tukaj razodeva, pa tudi serčnost fantiča je vse hvale in še posebniga spoznanja vredna. Kak verli korenjak, kak koristni ud družstva nam zamore iz njega izrasti! Ta fantič se imenuje Franc Florjančič, in je sin dosluženiga c. k. vojaškiga hoboista.

Dr. O.

Žalostno oznanilo.

V noči od 5. do 6. Malitravna je umerl gosp. Blaž Likar, kaplan v Svibnim na Dolénském, še le krog 36 let star. Bil je moder in v svojim poklicu nevtruden duhoven — tudi verli podpornik slovenšine. Ravno neprehan trud ne samo v domači, ampak tudi v bližnji Dobovski fari, kjer je bolézin gosp. fajmoštra bila poterla, je njemu toliko pred hudo bolezin in zgodnjo smert napeljal. Pa sej je lepó in veliko vredno dati življenje v svojim poklicu. — Naj v miru počiva!

P. H.

Oznanilo c. k. ilirskiga deželniga poglavarstva.

C. k. ilirsko poglavarstvo je 11. dan Sušca naznanje dalo, de bo letašnja daritev daril (premi) za konje za Koroško in Kranjsko deželo v naslednjih krajih:

V Celovcu 18. dan Velkitravna in v Šentvidu 15. dan Rožnicveta za Celovško kresijo.

V Saksenburgu 1. dan Velkitravna, v Belaku pa 2. Velkitravna za Belaško kresijo.

V Postojni 5. dan Velkitravna za Postojnsko kresijo.

V Krajnji 27. dan Velkitravna za Ljubljansko kresijo.

V Mokronogu 30. dan Velkitravna za Novomeško kresijo.

Žebè mora biti popolnoma tri leta staro, torej v letu 1842 rojeno, in posestnik take živine se mora s komisijskim spričavnim pismam na mestu ogledovanja skazati, de jo je sam zredil. Živiña žlahtnikov in druge gospóde ne more darilj prejeti. Žebéta naj bojo od cesarskih ali pa kmetiških žebcev, vse zamorejo teh daril deležne biti, vunder imajo žebéta od cesarskih žebcev pervo pravico na-nje. Nar veči darila se bojo nar lepši živini delile, naj bo žebčik ali mlada kobílea, je vse eno.

Oznanilo in povabljenje.

5. dan Velkitravna bo velki zbor c. k. kmetijske družbe v Ljubljani, h kterimu so častiti udje te družbe povabljeni.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

L o k — K o l.

Današnjimu listu je perdjan drugi del bukvic pod nadpisam „Miloserčnost do žival“.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	18. Malitravna.		14. Malitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	—	2	5
1 » » banaške	2	12	2	14
1 » Turšice	1	15	1	15
1 » Soršice	—	—	1	37
1 » Rēži	1	33	1	39
1 » Ječmena	1	12	1	20
1 » Prosa	1	10	1	15
1 » Ajde	1	2	1	6
1 » Ovsá	—	50	—	54

Te resnice se lahko vsak, kdor les posekuje, dostojno prepriča, naj le za skušnjo poseka drevó v zimskim času, in naj ga pustí čez poletje neomajeniga (v zimskim času se les lupiti ne da), najdel bo drugo pomlad polno červojedine za lupam, tudi deblo že močno navertano. Takó se najde čerovovina na sušicah, to je, na drevji, ki se ga sušna bolezin na stebli prijmlje. Ravno taka se zgodi tudi tistimu, drevju, kteriga si na spomlad na stebli omajil, in drugo pomlad še le posekal; le poskusi, najdel boš na takim omajenim in še le drugo pomlad podertim drevji dovelj červa, ki se po neomajenih vejah in po verhu pod lupam za- leže in tudi omajeno deblo načne.

Te skušnje poterdijo dostojno, kakó potrebno de je, vsako drevje, kteriga les ima suh in lohak v delo priti, skerbno skozi in skozi lupa očistiti.

(Dalje sledi.)

Nova cérkev in nova šola v Šentjanžu.

(Konec.)

Velikrat so mi gosp. fajmošter in drugi ljudje pravili, de so Šentjanci s takó gorečnostjo delali, de si je človek mislil, de so tisti kristjani od smerti vstali, ki so nékdaj toliko gorá naše domovine s cérkvami olépsali.

Še moram povédati, de so za oltar Matere Božje pobožne Šentjanske matere denarje zložile. Anton Arman iz Čésnjic, prvi ključar, je poldrugo léto brez plače véčidel per cerkvi delal. Lépo lampo je omislil Andrej Zupan iz Čésnjic. Andrej Flejs, po domače Trebljan iz Dvora, je kupil véliki svečnik, Pankraci Pečnik iz Ovséniga, drugi ključar pa dva majhna. Fantje so napravili lépo ogrinjalo (velum), dekléta nekaj mašne obléke, dva fanta pa nove mašne bukve. Rihtarji in njih pomagači so pridno denarje pobirali in na délo napovédovali. Vsi kmetje so se možko obnašali, in vse sklade do zadnjiga vinarja odrajtali. De z eno besédo rečem: gotovo ga ni odrašeniga človeka v fari, ktéri bi bil takó siromaški, de bi ne bil z denarji in z rokami k cérkvi kaj perpomogel.

Pa še komaj je bila cérkev v štírih létih po vécim obdélana, so se že gosp. fajmošter, prepričani, de je kmetiskim potrebam permérjena šola v fari za cérkevjo naj potrebníši réč, s farmani pogovarjali, kakó de bi se dala šola vpeljati. In 1841. léta so jo farmani z ravno tako gorečnostjo, kakor pred cérkev, čisto iz svoje moči postavili. Rokodélci so zaslužili per šoli čez 1000 gold., drugo so pa vse farmani dali in storili.

Šola ima dosti prostora za 60 — 70 šolarjev, učitelj (šomašter) ima pa dvé čédni stanici. Učitelju, kteri jim tudi orgla, in cérkovniku dajejo v biro. Bira sicer ni vganjena, pa vender znése, če jim je učitelj le kolikaj po volji, z vsim vkúp, kar ga tudi od štole doletí, dobre mére 200 gold. Šolski denar ni vpeljan, kér stara skušnja učí, de otrokam šolo zapéra. —

Četero léto je žé, kar se je v Šentjanžu šola začela. Vsako léto, eno k drugimu, jih hodi v šolo ob délavnikih po 45, ob nedeljah in praznikih pa po 50 otrok obojiga spola.

Nedéljska šola je za vsako faro práv koristna. Va-njo pridejo otroci, ki ob délovnikih zavoljo téga nemorejo v šolo hoditi, kér imajo predeleč, in tisti že nekoliko odrašeni, ktéri po kaki nerodnosti niso v pravim času ob délavnikih v šolo hodili.

Šentjanski otroci so za uk prebrisane glave. V šoli so pa práv tihi, pazni in vbogljivi.

Desiravno so morebiti po okolnjih farah bolji šole, kakor je Šentjanska, mi vender Šentjanska zavoljo treh

reči posebno dopade: 1) de se otroci posebno v domačim jeziku podučavajo; 2) de starši tudi deklice v šolo pošiljajo; nekteri kmétje nočejo razumeti, de je deklicam tudi šolskiga nauka potreba; 3) de otroci ne hodijo razstergani v šolo, kakor se semtertje vidi, ampak praznično oblečeni; kar tudi šolo nekako bolj praznično storí ter otroke k pazljivosti vnema.

Ko so pa Šentjanci 1842 šolo zgotovili, niso še jenjali od déla; temuč so v pretečenih tréh létih še pokopališe z zidam rézaniga kamnja obzidali, novo turnsko uro napravili, skorej vse podružniške cérkve nekoliko olepsali, in za naméček per novim zidanim mostu, na dvé kervíni, ki ga je komisija lani čez Ilinco délala, vso tlako brez besédovanja storili. Kér so Šentjanci že toliko storili, smémo upati, de njih goréčnost ne bo pred jenjala, kakor takrat, kadar bo vse storjeno, kar še manjka; de se jim ne bo treba ptujcov sramovati, ki se bojo čez kaj časa po veliki césti skoz Šentjanž k železni césti vozili.

Rés je, veliko so Šentjanci terpéli, predenj je bilo vse to storjeno, zdaj jih pa tudi močno veselí délo njih rók. Marsikteriga sim slišal takóle govoriti: „rés velikrat je bilo tréba v možnjo séči, predenj je bilo vse storjeno; pa hvala Bogú, vse smo že davno pozabili. Kar smo v denarjih dali, je nam ljubi Bog vse nékako z dobrimi létami povernil. Nič siromaški nismo, desiravno je bilo veliko skladov. Kar smo kmetje dali, so pa véčidel domači rokodélci zaslužili. Zdaj smo pa vsi veselí lépe cérkve, nove šole in drugih novih reči. Še clo tisti so zdaj zadovoljni, ki so včasi kaj godernjali, kér so se za možnjo bali“.

Če človek premisli, de je k vsem tém rečem treba bilo veliko tavžentov in veliko žuljev, in de so vse drugo farmani čisto iz svoje moči napravili, zunaj téga, kar so jim k cérkvi patron in gosposke perpomogle; mora spoznati, de so Šentjanci z déli pokazali, de so za božjo čast in srečo svojih otrok vnéti farmani in svojim gosposkam pokorni kristjani. Dali so pa tudi lép izgled drugim zapušenim faram, de céla fara, če tudi ni vélika, z združeno močjo pod skerbjo modriga in goréciga vodnika — veliko premore.

L. Sevčan.

Urno, kaj je noviga?

(Železno cesto od Gradca do Celja) bojo bojé odperli za blagó 18. Velkitravna, za ljudí pa 1. Rožnicveta tega leta.

Popravik.

V 15. in 16. listu v sestavku „Kaj je z drevjem ravnati“ namest je vsevje béri jelje.

Današnjimu listu je perdjana 8. doklada — in pa oznanilo in povabilo Teržaške asekurancije poljá, vertov in nogradov proti škodi to če.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	25. Malitravna.		20. Malitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	1	59	2	5
1 » » banaške....	2	10	2	14
1 » Tursice.....	1	10	1	15
1 » Soršice.....	—	—	1	37
1 » Réži.....	1	32	1	39
1 » Ječmena.....	1	21	1	20
1 » Prosa.....	1	8	1	15
1 » Ajde.....	1	4	1	6
1 » Ovsa.....	—	51	—	54